

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

12 november 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh en
de heren Marino Keulen, Herman Lauwers en Jos Stassen –**

**betreffende de evaluatie van het bibliotheekdecreet van 19 juni 1978 en betreffende de krachtlijnen
voor een herziening van de regelgeving van het openbaar bibliotheekwezen in Vlaanderen**

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de hoorzitting in de Commissie voor Cultuur en Sport over de situatie van het openbaar bibliotheekwerk in Vlaanderen, op 15 oktober 1998, en de gedachtewisseling die daarover plaats vond in de Commissie voor Cultuur en Sport op 29 oktober 1998 ;
- gelet op het belang van de openbare bibliotheeksector in de context van de hedendaagse leescultuur en van de snelle groei van de informatiemaatschappij ;

– trekt de volgende conclusies :

1° het decreet van 19 juni 1978 is een zeer krachtige impuls geweest voor een bibliotheekbeleid op gemeentelijk vlak. Haast alle gemeenten beschikken over een kwaliteitsvolle bibliotheek en ruime collecties. De groei van het aantal leners tot 27% van de bevolking, de professionalisering van het bibliotheekwezen en de kwaliteit van de bibliotheekinfrastructuur zijn indicatoren voor het belang van deze decreetgeving. Vanuit een onmiskenbare achterstand in Europa heeft Vlaanderen een significante plaats bij de koplopers ingenomen ;

2° in de loop van de voorbije twintig jaar is de educatieve functie van de openbare bibliotheken zeer duidelijk gewijzigd. De essentiële opdracht om de geschreven cultuur en informatie ter beschikking te stellen is gebleven, evenals het hoge democratische gehalte ervan. Leesbevordering blijft dan ook van bijzonder groot belang. De snelle groei van de informatietechnologie en het aanbod dat daardoor ter beschikking komt voor de gebruiker, plaatst de bibliotheek echter voor een uitdrukkelijk nieuwe educatieve opdracht. Tevens krijgt de bibliothecaris, naast de oorspronkelijke opdracht om de collecties te ontsluiten, door de groei van het aanbod een expliciete educatieve taak, namelijk de zoekvraag van de gebruiker begeleiden en daarbij gebruik maken van een breed gamma van media ;

3° het bibliotheekbeleid in Vlaanderen wordt gerealiseerd via een gecoördineerde financiering door de drie beleidsniveaus : de gemeenten, de provincies en de Vlaamse Gemeenschap. Bij de toepassing van het decreet van 1978 is evenwel vrij snel gebleken dat de engagementen vanwege de

Vlaamse Gemeenschap om budgettaire redenen niet ten volle gehonoreerd konden worden. De tekst van het decreet bevat bovendien te veel voorschriften die de gemeenten en provincies al te zeer aan banden leggen. Dat leidt ertoe dat de provincies in de toekomst aan hun inbreng van subsidies een meer inhoudelijke invulling wensen te geven. De gemeenten wensen duidelijkheid over de financiering en staan zeer afkeurig tegenover het doorschuiven van de kosten die verbonden zijn aan beslissingen van de Vlaamse Gemeenschap naar de gemeenten ;

4° de bovenlokale ondersteuning van de bibliotheken is onduidelijk en versnipperd. De taak van de administratie van de Vlaamse Gemeenschap zelf, van de centrale openbare bibliotheken en de provinciale initiatieven zijn niet op elkaar afgestemd. Het ontbreken van een steunpunt 'Vlaams Centrum voor Openbaar Bibliotheekwerk' vergroot de onduidelijkheid inzake bovenlokale ondersteuning ;

5° een bijzondere lacune in het decreet van 1978 is het nagenoeg ontbreken van samenwerkingsstructuren :

a) iedere openbare bibliotheek opereert nagenoeg autonoom inzake collectievorming. Afspraken, specialisatie, gezamenlijke projecten zijn in de context van het decreet van 1978 niet ontwikkeld. De groei van het aanbod aan informatie en lectuur, de ontwikkeling van nieuwe dragers en de wijzigende verwachtingen ten aanzien van de bibliotheken, vragen om expliciete samenwerking en de structuren daartoe ;

b) de recente ontwikkeling van gedecentraliseerde catalogussystemen per provincie doet ernstige vragen rijzen naar de efficiëntie van het beleid in de openbare bibliotheeksector inzake de uitbouw van de informatietechnologie. De Vlaamse overheid heeft met het BIBNET-initiatief een belangrijke beleidslijn getrokken die een centrale aanpak van deze netwerken en diensten voor informatietechnologie mogelijk moet maken ;

– stelt dat de gewijzigde context op maatschappelijk, cultureel en technologisch vlak de Vlaamse

Gemeenschap noopt tot het herzien van het decreet op het openbaar bibliotheekwezen ;

- vraagt de Vlaamse regering bij die herziening rekening te houden met de volgende aanbevelingen, zodat de beleidsdoelstellingen die erin worden verwoord, expliciet worden gerealiseerd :

1° de bibliotheken dienen een dubbele opdracht te krijgen : een cultuurspreidende en een informatieve. De educatieve dimensie van die opdrachten, de gevolgen op het vlak van de nieuwe informatiemedia en de kennis en de toegang ervan zijn nieuwe taken die moeten vertaald worden in nieuwe middelen voor het openbaar bibliotheekwezen en die leiden tot een verdergaande professionalisering van het bibliotheekpersoneel ;

2° de overdreven en de achterhaalde kwantitatieve normeringen uit het bestaande decreet moeten worden weggewerkt. De vereisten van het decreet moeten leiden tot kwaliteitsvolle, democratische instellingen die voor iedere burger bereikbaar zijn ;

3° de verplichting tot samenwerking tussen de bibliotheken moet decretaal worden opgelegd ;

4° de gemeenten moeten als een evenwaardige partner in het bibliotheekbeleid betrokken worden. Dat houdt in dat de engagementen van de Vlaamse Gemeenschap onbetwistbaar moeten zijn en dat overmatige betutteling moet worden weggewerkt ;

5° de bovenlokale ondersteuning van de openbare bibliotheken is een cruciaal gegeven voor de samenwerking en de onderlinge afstemming van de openbare bibliotheken alsook tussen de openbare bibliotheken en de wetenschappelijke bibliotheken en onderwijsbibliotheken. Voor deze bovenlokale ondersteuning is een Vlaams steunpunt voor openbaar bibliotheekwerk nodig en moet er een expliciete rol worden beschreven voor de provincies, zodat zij zich als intermediaire instantie conformeren aan het Vlaamse beleid ;

6° inzake de informatietechnologie dient zo snel mogelijk werk te worden gemaakt van de verdere uitbouw van het BIBNET als centraal systeem voor catalogusvoorziening en voor de toepassingen van de informatie-

technologie in het algemeen. Partnership tussen de drie betrokken bestuursniveaus, geconcretiseerd in een "Vlaams Beleidsplan Informatietechnologie voor het Openbaar Bibliotheekwezen" dient bij hoogdringendheid te worden uitgewerkt ;

7° de discussie over het kosteloosheidsprincipe voor de basisdienstverlening van de bibliotheken dient gevoerd te worden, zonder evenwel het gratis uitlenen van boeken in vraag te stellen ;

8° nadat door de federale regering de Vlaamse openbare bibliotheken, de schoolbibliotheken en de wetenschappelijke bibliotheken vrijgesteld worden van het betalen van auteursrechten, moet het leenrecht besproken worden via een oplossingsgericht overleg met alle betrokken actoren in de Vlaamse Gemeenschap.

Mieke VAN HECKE

Gracienne VAN NIEUWENBORGH

Marino KEULEN

Herman LAUWERS

Jos STASSEN
